
Uvodnik

Spoštovane bralke in bralci, lepo pozdravljeni v 18. letu izdajanja revije Varstvoslovje. Letošnje številke bodo zopet izhajale, kot ste bili vajeni – izmenjaje po ena slovenska in ena angleška. V prvi, slovenski, objavljamo šest člankov, poročilo o konferenci RISK 2016 in prikaz knjige.

Uvodoma predstavljamo dva članka, ki obravnavata tisto, kar je predpogoj za kvalitetno zagotavljanje varnosti v družbi, to je dobro poznavanje dejavnikov ogrožanja. Pri tem ni nepomembno, kaj o tem misli prebivalstvo, saj legitimnost varnostne politike izhaja prav iz upoštevanja mnenj in pričakovanj ljudi in ne samo strokovnjakov. Še posebej, če odločevalci lahko računajo na ustrezno izmerjene občutke ogroženosti pri prebivalcih. Matej Šubic, Katja Eman in Matevž Bren so jih merili pri prebivalcih Škofje Loke v zvezi z zaznanimi spremembami v okolju in ugotovili, da se prebivalci počutijo najbolj ogrožene zaradi onesnažene vode in prsti, a da hkrati menijo, za razliko od prebivalcev Slovenije, da imajo določen vpliv na odpravljanje negativnih sprememb v okolju. Dokaj specifično področje virov ogrožanja so proučevali Manja Konkolič, Leon Vedenik in Branko Lobnikar, in sicer so jih zanimali tisti, ki se tičejo policistov in njihovega dela. Torej profesionalne skupine, ki je v družbi po navadi prva poklicana, da pomaga drugim. V raziskavi so jim slovenski policisti in policistke zaupali, da se na delovnem mestu najbolj bojijo predvsem okužb pri delu, da jih motijo slabi medsebojni odnosi na delovnem mestu ter da jih ogrožajo nevarnosti v zvezi z delovnimi prostori. Marsikaj od tega poslušamo že nekaj let, še posebej v času stavke policistov od lanske jeseni dalje, zato so nekatere izmerjene grožnje postale del stavekovnih zahtev.

Bernarda Tominc, Miha Dvojmoč in Andrej Sotlar so prvič v Sloveniji izvedli empirično raziskavo, s katero so ugotavljali, v kolikšni meri in na kakšen način zasebno varovanje nadzoruje privatizirane urbane prostore, kot v teoriji imenujemo sodobna nakupovalna središča. S študijo primera Citycentra Celje so ugotovili, da tipična varnostna/polijska/nadzorstvena opravila varnostnikov niso v ospredju, ampak gre predvsem za zagotavljanje prijetnega in sproščenega počutja strank ter zadovoljstva naročnikov zasebnovarnostnih storitev, kar pa niti ni tak problem, saj se je proučevano nakupovalno središče v opazovanem obdobju pokazalo za varen in do obiskovalcev prijazen urbani prostor. Žal moramo mnogokrat poročati tudi o trgovini, ki si ne zasluži tako nedolžnega imena – trgovini z ljudmi. Čeprav je verjetno stara toliko kot človeštvo, nas vedno znova presune, še posebej tista, ki jo v zadnjem času uporablja predvsem islamistični terorizem. Klemen Kocjančič in Ajda Vodlan ugotavljata, da so islamski teroristi, ki nadzirajo velika območja Bližnjega vzhoda, vzpostavili pogoje za delovanje trgovine z ljudmi, hkrati pa povzročajo emigracijo in nadaljnjo viktimizacijo beguncev in migrantov.

Blaž Markelj in Igor Bernik sta proučevala vpliv raznolikosti podatkov na odvzem in preiskovanje mobilnih naprav v organizacijah. Meja med osebno in poslovno rabo mobilnih naprav je izginila, ob stalnem povečevanju groženj se povečuje tudi tveganje za nastanek raznih varnostnih incidentov, kot sta izguba informacij ali odtujitev mobilne naprave. Avtorja poudarjata, da je za varno rabo mobilnih naprav treba spoštovati zakonodajo, informacijskovarnostna pravila,

politike in standarde, ob incidentu pa sta pomembna odziv posameznika in organizacije ter postopek obravnave in preiskovanja. Veseli smo, da lahko tokrat objavimo tudi prispevek s področja kriminalistične tehnike, ki ga je pripravil Andrej Gerjevič. Ker sledi, odvzete na kraju kaznivega dejanja, včasih predstavljajo edini materialni dokaz, je nenehno snovanje, kako izboljšati forenzične postopke, vse pohvale vredno. Prispevek, ki se ukvarja z obstojnostjo in kakovostjo prstnih sledi na lepilnih trakovih pri ekstremno nizkih temperaturah, prvi v Sloveniji empirično proučuje vpliv tekočega dušika na prstne sledi. Kaja Prislan in Branko Lobnikar sta pripravila izčrpno poročilo s konference o varnosti v kibernetnem prostoru (»RISK 2016 – 11th Adriatic Security, Networking and IT Optimization Conference«), ki je marca letos potekala v Laškem in katere so se v večjem številu udeležili tudi profesorji in študenti Fakultete za varnostne vede UM. Številko zaključuje prispevek Ajde Šulc, ki je pripravila kritični prikaz obširnega knjižnega dela Stevena Pinkerja: »The Better Angels of our Nature: A History of Violence and Humanity«.

Spoštovano bralstvo! Ko sem že mislil, da sem v uvodnikih ob koncu lanskega leta povedal vse bistveno, kar zadeva trenutno politično in varnostno situacijo v Evropi, me dogajanja to zimo silijo v skromen dodatek. Naj bo tokrat namenjen zgolj slovenski stvarnosti in naj bo zastavljen v obliki retoričnega vprašanja: »Ali res kdo verjame, da bosta varnost državljanov in države še naprej zadovoljivo zagotavljali, od varčevalnih ukrepov oskubljeni in utrujeni, policija in vojska, če pa sta sami potrebni poštene pomoči in podpore?« No, včasih se mi zdi, da (žal) obstajajo tudi takšni. V uredništvu revije Varstvoslovje bomo veseli, če se boste s svojimi prispevki lotili reševanja tudi takšnih in podobnih »eksistencialnih« vprašanj, tokrat kar samih državnih organov. Še dobro, da Heidegger in Sartre tega nikoli ne bosta prebrala! Pa saj tako ne bi razumela. Samo v Sloveniji!

Izr. prof. dr. Andrej Sotlar
Glavni in odgovorni urednik